

**КИЇВСЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ**

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

«Основи національного спротиву»

Спеціальність	Н1 «Агрономія» Н7 «Агроінженерія» Н2 «Тваринництво» D3 «Менеджмент»
Освітньо-професійна програма	«Агрономія та інтегрований захист рослин» «Агроінженерія та роботизовані системи» «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» «Менеджмент»
Рівень вищої освіти	Перший
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Рік навчання / Семестр	1 рік / 2 семестр
Мова викладання	українська
Кількість годин / кредитів ЄКТС	150 годин / 5 кредитів
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції - 46 год. Практичні заняття - 64 год. Самостійна робота - 40 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Інформація про викладача	Малюга Андрій Вячеславович - кандидат технічних наук, доцент кафедри загальних дисциплін та інформаційних технологій

Силабус нормативного освітнього компонента «Основи національного спротиву» підготовки бакалавра,

Спеціальності:

H1 – «Агрономія»

H2 – «Тваринництво»

H7 – «Агроінженерія»

D3 – «Менеджмент»

Освітньо-професійні програми:

«Агрономія та інтегрований захист рослин», «Агроінженерія та роботизовані системи», «Технології виробництва і переробки продукції тваринництва», «Менеджмент».

Освітній рівень: бакалавр.

Розробник:

Малюга Андрій Вячеславович – кандидат технічних наук

Дінець Андрій Володимирович, кандидат медичних наук

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри агрономії. Протокол № 1 від 02.09.2026 р.

Завідувач кафедри:

Д.М.Ноздренко

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина, Д «Бізнес, адміністрування та право» Галузі знань та спеціальності: • Н1 – «Агрономія» • Н2 – «Тваринництво» • Н7 – «Агроінженерія» • Д3 – «Менеджмент» . Освітньо-професійні програми: «Агрономія та інтегрований захист рослин», «Технології виробництва і переробки продукції тваринництва», «Агроінженерія та роботизовані системи», «Менеджмент». Освітній рівень: бакалавр	Нормативний
Кількість годин - 150 Кредитів - 5		Період вивчення: • Блок I (Аудиторний: 90 год.) – 1 рік навчання (1 курс, 2 семестр); • Блок II та III (Полігонний та Профільний: 60 год.) – 2 рік навчання (2 курс, 3 семестр).
ІНДЗ: немає		Лекції 46 год
		Практичні заняття – 64 год
		Самостійна робота - 40 год
	Форма контролю: диференційований залік	
Мова навчання		

Анотація.

Дисципліна «Основи національного спротиву» є обов'язковим нормативним компонентом загальної підготовки для студентів денної та дуальної форм навчання. Програма курсу базується на засадах Закону України «Про основи національного спротиву» та вимогах Наказу МОН №1002 від 30.06.2026 року. Курс поєднує теоретичне осмислення правових та історичних аспектів оборони України із поглибленою практичною підготовкою (домедична допомога, вогневі вправи, мінна безпека, виживання на місцевості та сучасні технології).

Мета вивчення ОК:

Набуття здобувачами вищої освіти загальної компетентності «**здатність до національного спротиву**» через формування стійкої національно-патріотичної свідомості, громадянської стійкості та готовності до виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, її незалежності та територіальної цілісності України.

Основні завдання:

- Набуття знань про правові аспекти національного спротиву та долучення до волонтерського руху.
- Оволодіння навичками надання домедичної допомоги в умовах бойових дій за міжнародними алгоритмами MARCH та PAWS.
- Засвоєння правил мінної безпеки, інженерного облаштування окопів від загроз БПЛА та дій в умовах застосування зброї масового ураження (ХБРЯ).
- Набуття практичних навичок орієнтування на місцевості за картою, компасом та за допомогою сучасних геоінформаційних систем (ПАК «Кропива», OsmAnd, MilChat).
- Формування психологічної стійкості (протокол «6.П») та розвиток критичного мислення для протидії ІПСО.
- Опанування правил безпечного поводження зі стрілецькою зброєю, ручними гранатами та формування навичок ведення влучного вогню.

II. Результати навчання (Компетентності)

Компетентності		Програмні результати
Інтегральна: здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у сфері агрономії, технологій тваринництва та цивільної безпеки під час здійснення професійної діяльності в умовах кризових ситуацій, воєнних загроз та під час військового стану.		
загальні	фахові	
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу інформації та верифікації даних в умовах ІПСО. ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) та усвідомленого виконання конституційного обов’язку щодо захисту Вітчизни. ЗК3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми власної та колективної безпеки в умовах воєнних загроз.	СК1. Здатність керувати колективом агропідприємства, забезпечувати стійкість персоналу та протидіяти колективній паніці під тиском. СК3. Здатність застосовувати сучасні технології (зокрема БПЛА) в агрономії, враховуючи особливості їх радіозв’язку, навігації та специфіку протидії засобам РЕБ противника. СК5. Здатність розв’язувати складні мультидисциплінарні задачі цивільного захисту, інженерного облаштування та світломаскування агротехніки. СК7. Здатність самостійно організовувати та проводити моніторинг полів, оцінювати вибухонебезпечні загрози та забезпечувати безпеку перед початком польових робіт.	РН1. Використовувати методологію прикладних досліджень, сучасні геоінформаційні системи та цифрові інструменти навігації для розв’язання складних тактичних і професійних задач на місцевості. РН2. Інтегрувати фахові знання з аграрних наук із навичками домедичної допомоги (MARCH), мінної безпеки та РХБЗ для захисту персоналу та життєдіяльності підприємства. РН4. Здійснювати пошук та критичний аналіз інформації, оцінювати ризики ворожого інформаційного впливу та спроб вербування. РН5. Планувати та виконувати заходи з автономного виживання підрозділу чи цивільного населення, обґрунтовувати алгоритми дій у кризових станах. РН7. Розробляти та реалізовувати проекти безпечних прийомів агровиробництва з урахуванням

		інженерних загороджень, мінної небезпеки та загроз з боку БпЛА. РН8. Управляти робочими процесами в складних, непередбачуваних умовах воєнного стану, приймати ефективні управлінські рішення та аналізувати безпекові ризики.
--	--	--

III. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Національний спротив.

Теоретичні основи та правові аспекти національного спротиву в Україні. Національно-патріотична підготовка: історичний досвід української самоорганізації, шлях становлення нації та бойовий шлях українського війська. Законодавство України про національний спротив: мета, завдання та ключові складові (Сили територіальної оборони, Рух опору, добровільні формування територіальних громад). Мотиваційні чинники виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни. Долучення студентства до волонтерської діяльності та всебічної допомоги Силам безпеки та оборони.

Тема 2. Міжнародне гуманітарне право (МГП).

Сутність, принципи та джерела міжнародного гуманітарного права. Юридичні правила та заборонені засоби і методи ведення війни. Правовий статус учасників збройних конфліктів: комбатанти, некомбатанти, особи під спеціальним захистом. Режим полону, статус військовополонених та інтернованих осіб. Правовий статус ДФТГ. Задokumentовані факти порушення норм МГП та поводження з населенням на тимчасово окупованих територіях (ТОТ). Порядок первинного затримання осіб, що здалися в полон.

Тема 3. Психологічна підготовка та стійкість.

Поняття психологічної стійкості під час війни та надзвичайних ситуацій. Вплив стресових факторів на організм; дезадаптивні психічні стани (паніка, ступор, істерика, агресія). Протокол першої психологічної допомоги в екстремальних умовах «6.П». Командна динаміка малої групи під тиском. Поняття про ПТСР та бойову психічну травму. Алгоритм дій у разі збройного нападу в цивільному середовищі (стрілянина в публічному місці, захоплення заручників). Особливості застосування ворогом ІПСО: пропаганда, робота ботів, медіаграмотність та методи верифікації інформації. Протидія спробам вербування.

Тема 4. Домедична допомога.

Основи тактичної медицини та етапи надання допомоги (Care Under Fire / CUF – під вогнем; Tactical Field Care / TFC – в укритті). Склад та правила використання індивідуальної аптечки (АМЗІ). Алгоритми MARCH та PAWS. Види кровотеч, техніка накладання механічного турнікета вороткового типу однією та двома руками. Тампонада вузлових поранень гемостатиками. Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Травми грудної клітки, ознаки шоку та гіпотермії. Способи евакуації постраждалих одним або двома рятувальниками без використання спецзасобів.

Тема 5. Військова топографія, навігація і орієнтування на місцевості.

Сутність цифрової та паперової топографії, умовні знаки карт, визначення координат. Способи орієнтування на місцевості за компасом, небесними світилами та місцевими предметами в умовах обмеженої видимості. Порядок руху за азимутом. Використання геоінформаційних систем (ГІС) та доступних мобільних застосунків на персональних смартфонах студентів (OsmAnd, MilChat, елементи ПАК «Кропива») для планування маршрутів та прийняття навігаційних рішень.

Тема 6. Зв'язок та передавання інформації.

Принципи роботи засобів зв'язку у кризових умовах. Порядок ведення переговорів та радіодисципліна. Моделювання радіообміну з використанням персональних мобільних пристроїв (програмні емулятори рацій малої потужності). Правила безпеки застосування смартфонів та месенджерів у зоні бойових дій. Ознайомлення з розгортанням терміналів Starlink. Правила передачі інформації про противника за міжнародним тактичним стандартом SALUTE (Size, Activity, Location, Unit, Time, Equipment) та запит на медичну евакуацію.

Тема 7. Зброя масового ураження.

Види зброї масового ураження (ядерна, хімічна, біологічна) та їх вражаючі фактори. Типи радіаційно та хімічно небезпечних об'єктів в Україні. Ознаки застосування ХБРЯ-речовин. Правила поведінки на зараженій місцевості. Засоби індивідуального (протигаз, захисні плащі) та колективного захисту. Виконання нормативів за сигналами «Спалах ядерного вибуху» та «Хімічна тривога» (зокрема у контексті скидання ворогом газових гранат). Види запалювальної зброї та захист від неї.

Тема 8. Інженерна підготовка та мінна безпека.

Основи мінної безпеки. Класифікація вибухонебезпечних предметів (ВНП), протитанкових та протипіхотних мін фабричного та саморобного виробництва. Демаскуючі ознаки мінних пасток та правила поведінки на замінованій місцевості. Алгоритм безпечного виходу із зони мінної небезпеки та подача сигналів. Загальні принципи фортифікаційного облаштування одиночних і парних окопів та їхнього маскуванню в умовах постійних загроз від розвідувальних та ударних БпЛА.

Тема 9. Тактична підготовка.

Базові принципи сучасного загальновійськового бою. Способи пересування індивідуально та в складі малих тактичних груп («двійки», «трійки») у різних типах місцевості (ліс, відкрите поле, міське середовище). Алгоритми реагування на раптовий вогневий контакт та залягання. Порядок зміни вогневої позиції (з основної на запасну). Тактика пасивної та активної протидії FPV-дронам, мінометному обстрілу та легкій мототехніці противника.

Тема 10. Вогнева підготовка (основи).

Заходи безпеки під час поводження зі стрілецькою зброєю та ручними гранатами. Основи балістики та правила влучного пострілу. Призначення, ТТХ та загальна будова зразків озброєння (АК-74, ПКМ, РПГ-7). Порядок неповного розбирання/збирання, чищення та догляду за зброєю. Види

затримок при стрільбі та способи їх швидкого усунення. Будова ручних гранат (Ф-1, РГД-5) та правила їх метання. Ознайомлення з вимогами Курсу стрільб.

Тема 11. Виживання та спеціальна підготовка.

Склад та правила збирання «тривожної валізи». Організація життєзабезпечення в автономних умовах: способи вибору місця для табору, спорудження найпростіших польових укриттів, видобування та фільтрація води, розведення вогню та маскування слідів перебування підрозділу. Правила безпечної поведінки цивільного населення в умовах загрози окупації населеного пункту та перебування на ТОТ. Безпечні способи передачі інформації про ворога Силам оборони України.

Тема 12. Сучасні військові технології, роботизація та БпЛА (НРК, БНА).

Ознайомчий модуль. Різновиди та класифікація безпілотних систем (розвідувальні, ударні, FPV, скидачі, наземні роботизовані комплекси). Основні компоненти конструкції дрона (польотний контролер, ESC, антени, відеопередавачі). Принципи радіозв'язку, робочі частоти управління та поляризація антен. Основи радіоелектронної боротьби (РЕБ) та радіорозвідки (РЕР); використання сигнатурних детекторів дронів. Відпрацювання базових маневрів та правил безпеки польотів виключно на комп'ютерних/мобільних симуляторах.

Тема 13. Військово- або безпеково-орієнтована фахова компетентність (за напрямками підготовки).

Специфіка організації процесів, управління ризиками та цивільного захисту в секторі агропромислового комплексу та менеджменту в умовах правового режиму воєнного стану. Забезпечення національної продовольчої та управлінської стійкості держави.

Практична складова теми реалізується через розробку та захист індивідуальних аналітичних ситуаційних кейсів (проектів) відповідно до профілю підготовки здобувачів вищої освіти:

Для групи зі спеціальності Н1 «Агрономія»:

Організація безпеки праці під час підготовки та проведення польових робіт на деокупованих територіях. Алгоритми взаємодії керівництва та агрономічної служби підприємства з підрозділами ДСНС і ЗСУ під час інженерної розвідки, маркування та гуманітарного розмінування сільськогосподарських угідь від нерозірваних вибухонебезпечних предметів (ВНП) та мінних загороджень.

Для групи зі спеціальності Н2 «Технології виробництва і переробки продукції тваринництва»:

Організація цивільного захисту та евакуаційних заходів на великих тваринницьких комплексах і птахофабриках в умовах безпосередньої загрози бойових дій або артилерійських обстрілів. Алгоритми дій персоналу ферм щодо збереження поголів'я, забезпечення автономного життєзабезпечення ферм та захисту продукції від ХБРЯ-забруднення (зброї масового ураження).

Для групи зі спеціальності Н7 «Агроінженерія»:

Технічні прийоми та інженерні рішення щодо світломаскування великої сільськогосподарської техніки під час виконання нічних польових робіт у прифронтових зонах. Забезпечення живучості, фортифікаційного захисту та маскування машинно-тракторних майстерень (МТМ) і польових польових станів від загрози розвідувальних та ударних БпЛА противника.

Для групи зі спеціальності D3 «Менеджмент»:

Антикризовий менеджмент та ухвалення управлінських рішень в умовах воєнного стану. Організація безпеки та захисту персоналу компанії, релокація бізнесу у безпечні регіони. Логістика критичного постачання та збереження ланцюгів збуту агропродукції в умовах руйнування інфраструктури. Правові аспекти взаємодії менеджменту підприємства з органами військового командування.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

IV. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Відповідно до структури оцінювання, бали накопичуються протягом семестру за трьома основними блоками.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модулі, теми	Лекції (тести, опитування)	Практичні заняття (аудиторні)	Польові нормативи (Полігон)	Самостійна робота (СРС, кейси)	Разом балів
Блок I. Аудиторна підготовка					
Тема 1. Національний спротив	1	–	–	1	2
Тема 2. Міжнародне гуманітарне право (МГП)	1	–	–	1	2
Тема 3. Психологічна підготовка та стійкість(протокол «6.П»)	1	1	–	1	3

Тема 4. Домедична допомога (алгоритм MARCH)	1	2	–	2	5
Тема 5. Військова топографія навігація і орієнтування на місцевості	1	1	–	1	3
Тема 6. Зв'язок та передавання інформації (SALUTE)	1	1	–	1	3
Тема 7. Зброя масового ураження (РХБЗ)	1	1	–	1	3
Тема 8. Інженерна підготовка та мінна безпека	1	1	–	1	3
Тема 9. Тактична підготовка	1	1	–	1	3
Тема 10. Вогнева підготовка (основи безпеки)	1	1	–	1	3
Тема 11. Виживання та спеціальна підготовка	1	1	–	1	3
Блок II. Практична підготовка на місцевості					
Практика на місцевості (Полігонні виїзди: виконання нормативів із такмеду MARCH, РХБЗ, орієнтування, вправи Курсу стрільб та метання гранат)	–	–	35	–	35
Блок III. Професійно-орієнтована підготовка					
Тема 12. Сучасні технології та симулятори БпЛА	–	5	–	–	5
Тема 13. Безпеково-фахова агрокомпетентність	–	–	–	10 (кейс)	10
Усього за поточний контроль	11	14	35	20	80
Диференційований залік	–	–	–	–	20
ЗАГАЛЬНА СУМА БАЛІВ					100

Критерії та процедура оцінювання окремих видів навчальної діяльності:

1. **Тести та опитування на лекціях (11 балів):** Оцінюється правильність відповідей на експрес-тести/питання в Classroom після кожної лекційної теми. За кожну тему нараховується до 1 бала.

2. **Аудиторні практичні заняття (14 балів):** Оцінюється правильність алгоритмів дій під час тренувань в аудиторії (робота з макетами аптечок, джгутів, картами, налаштування цивільних рацій на смартфонах).

3. **Полігонна практика (35 балів):** Практика виконується на договірних засадах на сертифікованій базі партнерів. Оцінюються часові та якісні показники виконання стандартних нормативів (швидкість накладання турнікета, точність стрільби на 25/100 м, норматив одягання протигаза).

4. **Професійно-орієнтований блок (15 балів):**

– до 5 балів нараховується за точність та безаварійність виконання зліт-посадки та маневрів у комп'ютерному симуляторі БпЛА.

– до 10 балів нараховується за розробку та індивідуальний захист аналітичного ситуаційного кейсу з теми 13 (наприклад: *«План світломаскування комбайнів під час нічних жнив в умовах загрози розвідувальних дронів»*).

5. **Диференційований залік (20 балів):** Письмова або комп'ютерна контрольна робота для студентів, які набрали в семестрі менше 60 балів, або тих, хто бажає підвищити свій поточний рейтинг. Складається з 30 тестових запитань.

V. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Формат та організація занять. Навчальний процес здійснюється у змішаній формі на базі **Google Workspace for Education**. Теоретичний блок (лекції) проводиться в синхронному дистанційному режимі за допомогою платформ відеоконференцій (Google meet). Практичні заняття в аудиторіях закладу та виїзні практичні заняття на місцевості (Полігон) проходять **виключно в очній формі**.

Політика відвідування та ідентифікації студентів. Відвідування всіх видів занять є обов'язковим компонентом навчання. Під час онлайн-лекцій здобувачі вищої освіти зобов'язані мати **обов'язково ввімкнені відеорежими** протягом усього заняття для надійної ідентифікації особи. Студенти з вимкненими камерами або ті, хто не реагує на звернення викладача, вважаються відсутніми (виставляється «НБ»).

Заборона аудіо- та відеофіксації. З метою дотримання заходів безпеки, нерозголошення тактичних алгоритмів та захисту персональних даних викладачів та студентів, **будь-який несанкціонований запис, фотографування, стрімінг чи поширення** матеріалів практичних та полігонних занять у соціальних мережах (TikTok, Telegram тощо) **суворо заборонено**. Порухення цього правила тягне за собою негайне відрахування з університету.

Політика дедлайнів та відпрацювань. Усі поточні тести проводяться в Classroom і мають чітко визначений строк виконання (**7 календарних днів від моменту лекції**). Практичні завдання, не виконані вчасно через поважну причину (довідка ЛКК, лікарняний, участь у бойових діях або волонтерських місіях), відпрацьовуються викладачу під час індивідуальних консультацій. Пропущені польові виходи (Блок II) відпрацьовуються виключно за погодженням із військовими інструкторами партнерських центрів.

Політика академічної доброчесності. Очікується, що здобувачі виконують усі тести, практичні завдання та аналітичні агро-кейси самостійно. Використання штучного інтелекту, списування, плагіат або фальсифікація результатів тестування караються анулюванням балів за відповідну роботу без права її перескладання.

Календарний (рубіжний) контроль. Проводиться за кожним блоком. Студент отримує статус «атестовано», якщо на момент контролю він накопичив щонайменше 50% від максимально можливої кількості балів, що передбачена графіком навчання на цей період.

Методичні вказівки та умови навчання:

Практичні заняття аудиторного блоку реалізуються з використанням персональних мобільних пристроїв студентів (цифрові ГІС, симулятори радіообміну та пілотування БпЛА), а вогнева та полігонна підготовка здійснюється на договірних засадах на базі сертифікованих тирів / партнерських військових об'єктів.

Дотримання правил безпеки на полігонах. Під час виїзних занять Блоку II здобувачі зобов'язані беззаперечно виконувати всі команди старшого інструктора та керівника занять. Будь-яке порушення правил поведінки з навчально-імітаційною зброєю, боєприпасами чи заходами безпеки на мінному полі тягне за собою негайне усунення від польового виходу з виставленням 0 балів.

Особливі умови та інклюзивність:

Особливі освітні потреби: Здобувачі вищої освіти з ООП або особи з обмеженими фізичними можливостями (за наявності офіційного висновку ЛКК) за заявою звільняються від польових практичних занять на місцевості. Їхнє навчання та накопичення балів за Блок II здійснюється шляхом виконання додаткових теоретичних досліджень, розв'язання ситуаційних задач цивільного захисту або верифікації агро-кейсів у Moodle.

Релігійні переконання: Студенти, чиї офіційно зареєстровані релігійні переконання та віровчення категорично забороняють брати до рук зброю, замість вогневої та тактичної підготовки поглиблено вивчають беззбройні цивільно-безпекові компоненти (MARCH, РХБЗ, тактичну агрологістику та гуманітарне розмінування).

Визнання результатів неформальної освіти: Студенти, які надали дійсне свідоцтво або сертифікат про проходження підготовки в офіційно акредитованих державних чи комунальних **Центрах підготовки громадян до національного спротиву**, мають право на автоматичне перезарахування відповідних модулів або всього курсу.

VI. СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ: ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ЗАЛІК

Умови допуску до заліку: Поточний семестровий рейтинг має становити **не менше 42 балів** (що відповідає 60% від накопичувальної шкали за поточну роботу в семестрі без урахування балів за залікову роботу). Студенти, які не набрали 42 бали, до складання заліку не допускаються і мають ліквідувати заборгованості за практичні заняття до початку залікового тижня.

Автоматичне зарахування: Студенти, які виконали умови допуску та набрали за результатами поточної роботи в семестрі **60 і більше балів**, за власною згодою отримують підсумкову оцінку шляхом автоматичного зарахування відповідно до накопиченого рейтингу.

Складання залікової роботи: Студенти, які мають поточний рейтинг менше 60 балів, або ті здобувачі, які виявили бажання підвищити отриману автоматично оцінку (із обов'язковим анулюванням раніше набраних поточних балів), складають письмову залікову контрольну роботу.

Структура залікової роботи: Залікова контрольна робота оцінюється у **максимум 20 балів** (що додаються до загального заліку), або оцінюється за **100-бальною шкалою** у разі повного перескладання дисципліни під час ліквідації академічної заборгованості в період залікової сесії. Екзаменаційний тест складається з **30 закритих та відкритих питань**, які охоплюють теоретичний матеріал аудиторного блоку, стандарти надання домедичної допомоги MARCH, алгоритми мінної безпеки, правила радіообміну SALUTE та специфіку цивільного захисту в аграрному секторі.

Шкала переведення рейтингових балів:

Рейтинговий бал (RD)	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 – 81	C	Добре
67 – 74	D	Задовільно
60 – 66	E	Задовільно / Достатньо
35 – 59	FX	Незадовільно (з правом перескладання)
1 – 34	F	Незадовільно (з повторним курсом вивчення)

VII. ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ (ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ)

A. Закриті тестові питання (з вибором однієї або кількох правильних відповідей)

1. Який законодавчий акт України визначає правові засади, мету та завдання Руху опору та Сил територіальної оборони?

- А) Кодекс цивільного захисту України
- Б) Закон України «Про основи національного спротиву»

- В) Закон України «Про оборону України»
 - Г) Конституція України (Стаття 65)
2. **Який правовий статус мають члени Добровільних формувань територіальних громад (ДФТГ) під час виконання завдань оборони?**
- А) Цивільні особи (волонтери)
 - Б) Некомбатанти під спеціальним медичним захистом
 - В) Комбатанти (статус військовослужбовців на час виконання бойового розпорядження)
 - Г) Іноземні комбатанти
3. **Відповідно до норм Міжнародного гуманітарного права (МГП), яка з наведених дій вважається воєнним злочином, що не має строку давності?**
- А) Захоплення військової техніки супротивника на полі бою
 - Б) Навмисний напад на цивільне населення та об'єкти критичної інфраструктури
 - В) Утримання комбатантів у таборах для військовополонених
 - Г) Ведення воєнної розвідки за допомогою БпЛА
4. **Яка перша дія за протоколом «6.П» у разі виявлення ознак гострого панічного стану в людини поруч під час ворожого обстрілу?**
- А) Дати заспокійливі медичні препарати
 - Б) Застосувати фізичне обмеження рухів (зв'язати)
 - В) Встановити зоровий контакт та привернути увагу («Подивись на мене»)
 - Г) Залишити особу наодинці для саморегуляції
5. **Що є головним пріоритетом під час надання допомоги пораненому на етапі Care Under Fire (Під вогнем) за протоколом MARCH?**
- А) Забезпечення прохідності дихальних шляхів
 - Б) Накладання оклюзійної наліпки на грудну клітку
 - В) Негайна зупинка критичної (масивної) кровотечі з кінцівок за допомогою турнікета
 - Г) Запобігання розвитку гіпотермії (зігрівання термоковдрою)
6. **Яка максимальна тривалість безпечного накладання кровоспинного турнікета на кінцівку в теплу пору року без ризику незворотних некротичних змін?**
- А) 30 хвилин
 - Б) До 2 годин
 - В) 5 годин
 - Г) 12 годин
7. **Для чого під час надання домедичної допомоги на етапі Tactical Field Care використовується протокол PAWS?**
- А) Для планування тактичного маршруту евакуації
 - Б) Для вторинного огляду (оцінка болю, введення антибіотиків, обробка ран та шинування)
 - В) Для перевірки наявності вибухових пасток на пораненому
 - Г) Для налаштування радіозв'язку з госпіталем

8. **Який цивільний навігаційний мобільний застосунок дозволяє студенту завантажити офлайн-карти місцевості та рухатися за азимутами без підключення до мережі Інтернет?**
- А) Google Maps
 - Б) OsmAnd
 - В) Waze
 - Г) Viber
9. **Яку інформацію передає лінійний підрозділ, якщо доповідь про противника складається за міжнародним тактичним стандартом SALUTE?**
- А) Координати шпиталів, наявність медикаментів, кількість поранених
 - Б) Розмір, діяльність, місце розташування, підрозділ, час та спорядження ворога
 - В) Стан погоди, якість доріг, залишок палива в техніці
 - Г) Паролі, відгуки та радіочастоти на наступну добу
10. **За яким тактичним словом-акронімом складається наказ (довідь) під час залишення позиції малою групою, що визначає: куди йдуть, хто йде, на скільки, що робити у разі вогневого контакту?**
- А) MARCH
 - Б) GOTWA
 - В) SALUTE
 - Г) PAWS
11. **Який першочерговий порядок дій за сигналом «Хімічна тривога» під час перебування на відкритій місцевості?**
- А) Негайно лягти на землю обличчям донизу
 - Б) Надіти протигаз, захисний одяг та швидко рухатися в напрямку, перпендикулярному вітру
 - В) Сховатися під кронами дерев або у найближчій низині (яру)
 - Г) Почати промивати очі та шкіру водою з відкритої водойми
12. **Які демаскуючі ознаки вказують на можливе встановлення ворогом протипіхотної міни натискної дії (наприклад, ПМН-2) на ґрунтовій дорозі?**
- А) Наявність свіжих штучних насипів, залишків пакувального паперу, натягнутого дроту (розтяжки)
 - Б) Рівномірний густий трав'яний покрив
 - В) Сліди протектора великої цивільної агротехніки
 - Г) Наявність знаків «Обережно, міни!» зразка ДСНС
13. **Який алгоритм дій є єдино правильним у разі випадкового заходження на марковане або немарковане мінне поле?**
- А) Швидко бігти назад власними слідами
 - Б) Зупинитися, не рухатися, оглянути простір навколо, зафіксувати координати та викликати ДСНС (101)
 - В) Лягти на землю та почати самостійно прощупувати ґрунт ножем чи палицею
 - Г) Рухатися вперед, наступаючи виключно на каміння або асфальтове покриття

14. Для чого призначений інженерний бруствер та перекриття одиночного окопу в умовах сучасної війни?

- А) Виключно для маскуванню від наземних спостережних постів
- Б) Для захисту особового складу від уламків артилерійських снарядів та скидів гранат з БпЛА

- В) Для зберігання запасів продовольства підприємства

- Г) Для покращення умов відпочинку під час дощу

15. Який спосіб пересування бойової «двійки» використовується на місцевості, що перебуває під щільним вогневим контролем противника?

- А) Одночасний біг у повний зріст

- Б) Пересування методом «один прикриває – другий перебігає (до 3-5 секунд)» зі зміною позицій

- В) Рух щільною колоною по одному з дистанцією 0.5 метра

- Г) Хаотичний рух в різні боки без попереднього узгодження секторів

16. З якою метою здійснюється обов'язкове холощення (тренування без набойів) з ММГ стрілецької зброї під час аудиторних занять?

- А) Для перевірки міцності деталей зброї

- Б) Для формування м'язової пам'яті, автоматизму маніпуляцій, усунення затримок та безпеки поводження

- В) Для вивчення теоретичної балістики польоту кулі

- Г) Для здачі нормативу з фізичної підготовки

17. Що категорично заборонено робити зі зброєю під час перебування на навчальному майданчику чи в тирі?

- А) Тримати зброю на запобіжнику

- Б) Направляти ствол зброї в бік людей, навіть якщо вона розряджена та є макетом

- В) Проводити чищення та змащування деталей

- Г) Переносити зброю стволом догори або донизу

18. Які компоненти обов'язково входять до складу базового набору автономного життєзабезпечення («тривожної валізи»)?

- А) Паспорт, гроші, запас води та сухого пайка на 3 доби, аптечка, ліхтарик, сірники, ніж, змінний одяг

- Б) Навчальні підручники, конспекти лекцій, спортивний інвентар, лабораторний посуд

- В) Колекція дорогоцінностей, побутова техніка великих розмірів, запас зимового одягу на рік

- Г) Великий запас швидкопсувних продуктів харчування, без засобів зв'язку та документів

19. Як правильно провести первинне очищення та знезараження води з відкритого природного джерела в польових умовах за відсутності фабричних фільтрів?

- А) Процідити через траву та дати відстоятися на сонці 10 хвилин

- Б) Профільтрувати через багат шарову тканину з піском і активованим вугіллям, після чого обов'язково прокип'ятити щонайменше 10-15 хвилин
- В) Додати у воду кухонну сіль (100 г на літр) та заморозити
- Г) Вода з будь-якого відкритого джерела є безпечною і не потребує обробки

20. Які робочі радіочастоти найчастіше використовуються для управління більшістю цивільних та квадрокоптерів типу Mavic?

- А) 100 кГц та 500 кГц
- Б) 2,4 ГГц та 5,8 ГГц
- В) 433 МГц та 915 МГц
- Г) Частоти довгохвильового радіомовлення (АМ-діапазон)

21. Для чого використовуються сигнатурні портативні детектори (сканери) дронів під час перебування підрозділу на місцевості?

- А) Для перехоплення відеосигналу та взяття під контроль чужого дрона
- Б) Для завчасного виявлення радіосигналу наближення ворожого БпЛА (FPV чи розвідника) за його частотною сигнатурою та подачі сигналу «Повітря»
- В) Для знищення електронних плат безпілотної на великій відстані
- Г) Для покращення якості мобільного зв'язку в окопі

22. Що таке «ознайомчий режим використання комп'ютерного симулятора» БпЛА у програмі курсу?

- А) Обов'язкове отримання ліцензії державного пілота-інструктора
- Б) Отримання базових уявлень про ергономіку управління, роботу стіків пульта, логіку руху БпЛА в просторі без ризику втрати коштовного обладнання
- В) Проведення реальних бойових операцій через мережу Інтернет
- Г) Складання іспиту з вищого пілотажу на реальному полігоні

23. Який нормативно-правовий режим встановлюється в Україні, що обмежує деякі конституційні права громадян задля забезпечення національної безпеки та спротиву?

- А) Режим надзвичайного стану
- Б) Правовий режим воєнного стану
- В) Режим карантинних обмежень
- Г) Режим цивільного моніторингу

24. Який прилад або засіб колективного світломаскування є обов'язковим для використання на великій агротехніці під час нічних польових робіт у прифронтових зонах?

- А) Потужні світлодіодні прожектори білого світла
- Б) Фари зі спеціальними світломаскувальними насадками (кришками-щілинами) або повне вимкнення світла з переходом на прилади нічного бачення (ПНБ) для водія
- В) Постійно увімкнені аварійні помаранчеві маячки
- Г) Використання яскравих сигнальних ракет

25. Хто має першочергове законне право здійснювати маркування, очищення полів та гуманітарне розмінування угідь від ВНП, перед тим як агропідприємство розпочне посівну кампанію?

- А) Працівники агропідприємства (трактористи, агрономи) за допомогою підручних засобів
- Б) Сертифіковані оператори протимінної діяльності, підрозділи ДСНС та інженерні війська ЗСУ
- В) Місцеві мешканці на добровільних засадах
- Г) Будь-які приватні охоронні компанії без спеціальної ліцензії

Б. Відкриті ситуаційні питання (вимагають розгорнутої, логічної відповіді студента)

26. Ситуаційне завдання з такмеду:

Під час виконання практичних робіт на навчальному полігоні в укритті, де ви перебували, прилетів уламок і поранив вашого колегу в область стегна. Спостерігається фонтануюча пульсуюча кровотеча яскраво-червоного кольору, калюжа крові стрімко збільшується. Поранений при свідомості, але кричить від болю. Опишіть ваші покрокові дії відповідно до алгоритму MARCH (етап Tactical Field Care).

27. Ситуаційне завдання з цивільної безпеки:

Ви перебуваєте у великому торговому центрі міського середовища. Раптово лунає серія потужних вибухів (ракетний удар), починається паніка, вимикається світло, утворюється щільний некерований натовп, який рухається до центрального виходу. Спираючись на методики аналізу соціальних небезпек, опишіть правила вашої поведінки в натовпі та покроковий алгоритм безпечної евакуації з приміщення.

28. Ситуаційне завдання з топографії та зв'язку:

Ваша мала група виконує завдання з переміщення на незнайомій лісистій місцевості. Мобільний зв'язок (інтернет) зник. Старший групи отримав травму. Вам необхідно терміново визначити точні географічні координати вашого поточного знаходження за допомогою офлайн-додатку смартфона (наприклад, OsmAnd) та передати доповідь про координати і стан групи на базу по радіостанції Motorola, використовуючи міжнародний стандарт SALUTE. Напишіть текст вашої радіодоповіді.

29. Ситуаційне завдання з мінної безпеки:

Під час обстеження території полів навчально-дослідного господарства університету ви помітили на землі невідомий металевий предмет циліндричної форми з дротами, що відходять від нього в траву (підозра на міну ОЗМ-72 «жаба» на розтяжці). Поруч із вами перебувають інші студенти. Розпишіть детальний алгоритм ваших дій щодо забезпечення колективної безпеки, маркування небезпечної зони та оповіщення відповідних служб.

30. Профільне безпеково-фахове завдання (обирається відповідно до напрямку підготовки):

Варіант для групи зі спеціальності Н1 «Агрономія»: Ви – головний агроном підприємства. Тракторист під час весняної культивуації поля на деокупованій території помітив у землі предмет, схожий на касетний боєприпас. Опишіть алгоритм ваших дій щодо зупинки робіт, безпечної

евакуації техніки та взаємодії з ДСНС і ЗСУ для маркування та розмінування ділянки.

Варіант для груп зі спеціальності Н2 «Тваринництво»: Ви – технолог великого тваринницького комплексу. Надійшов сигнал про безпосередню загрозу артилерійського обстрілу та ризик застосування ворогом хімічних речовин (ХБРЯ-загроза). Опишіть покроковий план дій персоналу щодо захисту людей, герметизації приміщень ферми, евакуації чи збереження життєдіяльності поголів'я тварин.

Варіант для групи зі спеціальності Н7 «Агроінженерія»: Ви – завідувач машинно-тракторної майстерні (МТМ). Почалися нічні жнива у 25-кілометровій зоні від лінії фронту під загрозою постійного моніторингу ворожих розвідувальних БпЛА. Запропонуйте комплекс технічних рішень для індивідуального світломаскування комбайнів та інженерного захисту ремонтної бази від ударних дронів.

Варіант для групи зі спеціальності Д3 «Менеджмент»: Ви – керівник філії великого агрохолдингу. Частина території, де розташовані логістичні склади із готовою продукцією, раптово опинилася в зоні активних бойових дій. Розробіть алгоритм ухвалення антикризових рішень щодо захисту персоналу, збереження документів, релокації офісу та безпечної зміни логістичних маршрутів збуту продукції в умовах воєнного стану.

VII. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА РЕСУРСІВ

1. Нормативно-правові акти та державні стандарти:

1. Конституція України (ст. 17, ст. 65 – щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України).
2. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI (із змінами та доповнень щодо дій населення в умовах воєнного стану).
3. Закон України «Про основи національного спротиву» від 16.07.2021 № 1702-IX.
4. Наказ Міністерства освіти і науки України № 1002 від 30.06.2026 р. «Про затвердження Типової програми навчальної дисципліни «Основи національного спротиву».
5. Наказ МОЗ України від 09.03.2022 № 441 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах».
6. Стандарт індивідуальної підготовки СТИ-000Г.21Л “Тактична медицина” (затверджений Генеральним штабом та Командуванням Медичних сил ЗСУ).

2. Основна навчальна література (Підручники, посібники):

7. Левченко О. Г., Землянська О. В., Праховнік Н. А., Зацарний В. В. *Безпека життєдіяльності та цивільний захист: підручник*. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: Каравела, 2021. 268 с. (Базовий підручник з безпекових модулів за стандартами КПП).
8. Окіпняк Д., Баранов А., Баранов Ю. та ін. *Інженерна підготовка: Навчальний посібник*. Львів: Національна академія сухопутних військ ім.

гетьмана Петра Сагайдачного, 2022. 383 с. (Рекомендовано для тем мінної безпеки та окопного захисту від БпЛА).

9. Овчаренко В. В. *Організація сектору безпеки і оборони України: навчальний посібник*. Київ: КІНГУ, 2023. 316 с.

10. *Без паніки! Як вижити, боротися й перемогти під час бойових дій: Порадник для цивільного населення* / укл. О. Дєдик, М. Слободянюк, О. Фешовець. 3-тє вид. Львів: Астролябія, 2022. 160 с.

11. Джон Спенсер. *Міні-посібник з оборони міст у сучасних умовах*. Модернізоване видання, 2022. 68 с.

12. *Продовольча безпека України в умовах воєнного стану: наукова доповідь* / за ред. акад. НААН України. Київ: Аграрна наука, 2022. 142 с. (Джерело для підготовки індивідуальних агро-кейсів у Темі 13).

3. Інформаційні та інтерактивні інтернет-ресурси:

13. **Офіційна платформа Сил ТрО ЗСУ «Sprotyv G7»** – Базовий вебресурс військових знань, топографії, тактики та національного спротиву. URL: sprotyvg7.com.ua.

14. **Навчальний портал Міністерства оборони України «Турбота»** – Спеціалізовані відеокурси, пам'ятки та методичні матеріали з тактичної медицини (TCCC ASM / CLS / MARCH). URL: mil.gov.ua.

15. **Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС)** – Офіційні інтерактивні мапи замінованих територій України та інструкції з мінної безпеки. URL: dsns.gov.ua.

16. **Дистанційні курси освітньої платформи Prometheus (Рекомендовані МОН для самостійної роботи студентів):**

- «Інженер БПЛА. Базовий курс». URL: prometheus.org.ua.
- «Застосування технологій в умовах війни». URL: prometheus.org.ua.
- «Базова психологічна допомога в умовах війни». URL: prometheus.org.ua.

17. **Електронне навчальне середовище КАУ (Google Workspace for Education)** – Сторінка курсу «Основи національного спротиву» (методичні вказівки до практичних занять, тестова база для лекційних опитувань та вимоги до агро-кейсів).

Силабус підготував:

Доцент кафедри, канд. техн. наук Андрій МАЛЮГА

Ухвалено кафедрою (протокол № 1 від 02.09.2026 р.